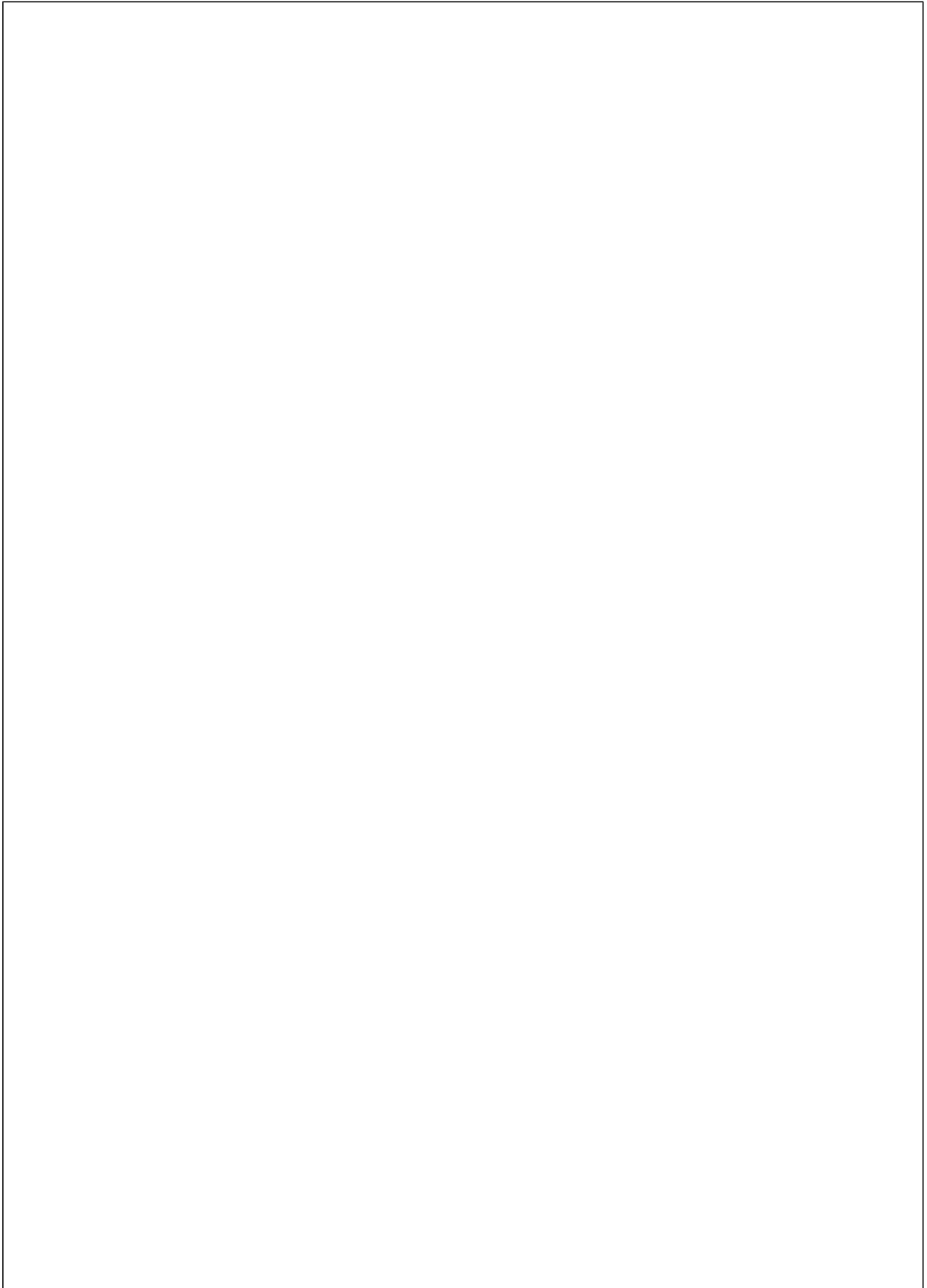

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/236599,90-sekund-ktore-wstrzasnelo-okupowana-Warszawa-Spacer-edukacyjny-w-82-rocznice-a.html>
26.02.2026, 21:51

90 sekund, które wstrząsnęło okupowaną Warszawą. Spacer edukacyjny w 82. rocznicę akcji „Kutschera” – Warszawa, 31 stycznia 2026

31.01.2026

[Akcja Kutschera](#) [Armia Krajowa](#) [Historia Warszawy](#) [II Wojna Światowa](#) [Spacer historyczny](#) [Zbrodnie niemieckie](#)

Siarczysty mróz nie zatrzymał pasjonatów historii, którzy w sobotnie południe stawili się na rogu ulic Mokotowskiej i Wilczej. W przeddzień 82. rocznicy wykonania wyroku na Franza Kutschere, kilkunastoosobowa grupa ruszyła śladami jednej z najważniejszych akcji Polskiego Państwa Podziemnego.

Mateusz Wyderka, edukator z warszawskiego oddziału IPN, nie ograniczył się jedynie do opisu wydarzeń z 1 lutego 1944 roku. Przechodząc przez kolejne punkty trasy, nakreślił szeroki obraz niemieckiej okupacji w stolicy: od pierwszych dni terroru, przez system łapanek, aż po publiczne egzekucje. Ta perspektywa pozwoliła lepiej zrozumieć, dlaczego likwidacja „Kata Warszawy” była dla polskiego oporu sprawą priorytetową.

Podczas spaceru w stronę Alei Ujazdowskich uczestnicy poznali kulisy wywiadowczego rozpracowania dowódcy SS oraz sylwetki młodych żołnierzy z oddziału specjalnego „Pegaz”. Finał pod głazem pamiątkowym był momentem szczególnym. To właśnie tam, w surowej zimowej aurze, zabrzmiała historia o 90 sekundach, które wstrząsnęły niemiecką dzielnicą policyjną.

Na zakończenie tej żywej lekcji historii, każdy z uczestników otrzymał komiks IPN „Zamach na Kutschere” z serii „W imieniu Polski Walczącej”.

Dziękujemy wszystkim za hart ducha mimo arktycznej pogody i wspólną obecność w przededniu tej ważnej rocznicy.

Rankiem 1 lutego 1944 roku w warszawskich Alejach Ujazdowskich miała miejsce jedna z najbardziej spektakularnych akcji polskiego podziemia. Oddział specjalny Kedywu Komendy Głównej Armii Krajowej „Pegaz” zlikwidował SS-Brigadeführera gen. Franza Kutschere – dowódcę SS i policji na dystrykt warszawski. Ta trwająca jedynie około 90 sekund akcja została pieczołowicie przygotowana i poprzedzona tygodniami obserwacji. Stanowiła konsekwencję wyroku śmierci wydanego w listopadzie 1943 roku przez Kierownictwo Walki Podziemnej.

Nazywany „katem Warszawy” Kutschera znany był ze stosowania represji i terroru wobec ludności cywilnej. Swoją funkcję objął we wrześniu 1943 roku. Co ciekawe, mimo sprawowanej władzy, nie od razu poznano jego personalia. Z obawy o bezpieczeństwo nie podpisywał bowiem obwieszczeń swoim imieniem i nazwiskiem, a jedynie nazwą stanowiska.

Pliki do pobrania

[Mateusz Wyderka o spacerze edukacyjnym w 82. rocznicę akcji „Kutschera” \(mp3, 1.47 MB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Warszawa

Warszawa

Armia Krajowa, II wojna światowa, Zbrodnie niemieckie

Spacer historyczny